

Το νηστικό αρκούδι δεν χορεύει

**Γράφει ο Γιάννης Τσακπίνης,
Συνταγματάρχης (Π.Β.) ε.α.**

Πολλές δοκιμασίες αντιμετώπισε η ανθρώπινη ύπαρξη επάνω στη γη μετά τη δημιουργία της από τον Παντοδύναμο Θεό προκειμένου να διατηρηθεί στη ζωή. Ήτανε χάρισμα από τη Θεία δύναμη να έχει την ικανότητα να διαχωρίζει αυτό που θα τον ωφελεί και αυτό που θα τον βλάπτει για να έχει τα επιθυμητά της αποτελέσματα.

Όμως και από Αυτόν ο άνθρωπος δεχότανε κατά καιρούς διάφορες δοκιμασίες π.χ. από τις καιρικές συνθήκες, τους σεισμούς, πλημμύρες κ.λπ. Για να διαπιστώνει εάν είναι ευγνώμων για τα όσα του έχει προσφέρει για να συνεχίζει να τον βοηθά όπου και όταν έχει ανάγκη και εφόσον προχωρά σωστά σύμφωνα με την επιθυμία του.

Ο άνθρωπος το αισθανότανε και κατάφευγε σε προσευχές και τον ευχαριστούσε και δεν πάθαινε καταστροφή στην οικογένειά του και στα υπάρχοντά του. Αν κάποιος δεν ανταποκρινότανε σωστά και δεν πίστευε στην ανωτέρα δύναμη που τον δημιούργησε τότε στην πρόοδό του δεν είχε επιτυχίες.

Τα χρόνια περνούσανε με τις πολλές δυσκολίες που συναντούσανε επί πολλούς αιώνες και όσοι ήτανε πιστοί σε όλα που πράττανε τότε είχανε πρόοδο παντού χωρίς να στερούνται αυτά που είχανε ανάγκη για να ζήσουνε.

Ακόμα είναι ότι δεν είχανε κανένα μέσον να τους βοηθάει για να αποφεύγουν τις πολλές δυσκολίες που συναντούσανε μπροστά τους. Οι πολλές στερήσεις τους ήτανε η αιτία να αποκτήσουν μεγάλη πείρα και μετά από πολλά χρόνια προχωρήσανε να κατασκευάζουν τα δικά τους αυτοσχέδια μέσα που τους βοηθούσανε να αποκτούν περισσότερα αγαθά που τα είχανε ανάγκη στην πρόοδό τους.

Όμως για να φθάσουμε εκεί που επιθυμούσαμε περάσαμε πολλές γενιές από τη ζωή και η τελευταία ήταν η περασμένη κατοχή που ήταν εκ νέου η αφορμή να ζήσουν πολύ δύσκολα χρόνια στη διατροφή και στη διαβίωσή τους λόγω των τελευταίων πολεμικών καταστάσεων που είχε η χώρα μας.

Όσοι είχανε την τύχη να παραμείνουν στη ζωή προσπαθούσαν με διάφορες δοκιμασίες να εργάζονται και παίρνανε ανάσα προς το καλύτερο. Ελπίζανε πως ο Θεός πάλι θα τους βοηθήσει και θα βρεθούν εκεί που επιθυμούν και ότι θα φύγουν από τα βιώματα που είχανε περάσει οι πρόγονοί τους και αυτοί. Λέγανε πάντα στους νεότερους ότι έχουμε τη βοήθειά του αλλά και εμείς πρέπει να κουνάμε χέρια και πόδια να εργαζόμαστε για να φθάσουμε γρήγορα εκεί που θα ωφεληθούμε.

Οι εργασίες ήτανε πολλές αλλά εκτελούσανε όσες τους ωφελούνε περισσότερο για να ζήσουν με σιγουριά όπως: αγροτικές, κτηνοτροφικές, επαγγελματικές και στα γράμματα.

Εάν είχανε αποτυχίες από αυτήν που εκτελούσανε ξεκινούσανε σε άλλη μήπως και ωφεληθούν καλύτερα. Αυτοί που είχανε επιτυχίες το οφείλανε γιατί τηρούσανε τις περισσότερες παροιμίες και συνήθειες που είχανε μάθει από τους γονείς τους και ήτανε ευδιάκριτοι στον τόπο που κατοικούσανε. Μεταξύ αυτών ήτανε και η παροιμία: το νηστικό αρκούδι δεν χορεύει.

Εμείς οφείλουμε σήμερα την έννοιά της να την κάνουμε γνωστή προς όλους και από πού πηγάζει το όνομά της όπως αντίστοιχα έχει συμβεί και σε όλες τις άλλες όταν υπήρχε φτώχεια καθότι δεν είχανε ακόμα τα απαραίτητα μέσα να αποκτούν έστω τα αναγκαία τους παρά μόνο όσα επιτυγχάνανε με τα δυο τους χέρια.

Αυτή την ενημέρωση με την καλή του διάθεση μας την προσφέρει όπως την θυμότανε από μικρό παιδί ένας ηλικιωμένος κοινωνικός συμπολίτης μας που έχει γνώσεις αυτής της παροιμίας καθότι από τη γέννησή του μέχρι και τώρα κατοικεί στην τότε πολύ φτωχή πόλη μας

και μας είπε ότι: όπως θυμάμαι μετά το 1950 μάλλον οι Ρομά των Αθηνών με την συνεργασία των Ρομά της πόλης μας φέρανε λίγες

-3-

αρκούδες για να προσφέρουν με το χορό τους διασκέδαση εις τους κατοίκους της πόλης και των χωριών προκειμένου να εισπράττουν χρήματα για την διαβίωση των οικογένειά τους.

Όμως γνωρίζω και πως τις εκπαιδευανε για να χορεύουν: βάζανε είτε επάνω σε αναμμένα κάρβουνα σε επίπεδο έδαφος μια μεγάλη μεταλλική λαμαρίνα να ζεσταθεί. Στην συνέχεια βάζανε να πατήσει επάνω η αρκούδα με τα τέσσερα πόδια της. Λόγω της ζέστης σηκωνότανε όρθια στα δυο πισινά και τα μετακινούσε ώστε να αποφύγει το κάψιμό τους αλλά συγχρόνως κουνιότανε και όλο το σώμα της.

Αυτή την ώρα το αφεντικό της κρατούσε και χτυπούσε με τα χέρια του σε ρυθμό ενός τραγουδιού ένα δίσκο (ντέφι) κουνώντας μαζί και όλο το σώμα του. Αυτό το επαναλάμβανε μέχρι να κρυώσει η λαμαρίνα οπότε τελείωνε η εκπαίδευσή της. Μετά δοκιμαστικά το εκτελούσε και στο έδαφος. Η αρκούδα ανταποκρινότανε το ίδιο γιατί φοβότανε πως θα ξαναβρεθεί επάνω σε ζεστή λαμαρίνα. Αφού ήτανε έτοιμη για να βγούμε προς εργασία τα βράδια ο κάτοχος αυτής της έβαζε αρκετή τροφή για να έχει την ημερήσιά της αντοχή. Το πρωί ξεκινούσανε για τις πλατείες, γειτονιές και χωριά για να γνωρίσουν από κοντά αυτό το ζώο με χαρές και χειροκροτήματα και να χορεύει με τους χτύπους του ντεφιού και με τα τραγούδια του αφεντικού της. Μόλις τελείωνε ο αρκουδιάρης όπως τον αποκαλούσανε περιφερότανε με το δίσκο προς όλους να του προσφέρουν εθελοντικά χρήματα για τον κόπο τους και μετά φεύγανε προς άλλη τοποθεσία που περιμένανε.

Όμως το αφεντικό μιας άλλης αρκούδας όταν την γύρισε το βράδυ στον στάβλο της δεν της έβαλε καθόλου τροφή από αδιαφορία και έμεινε όλη τη νύχτα νηστικά.

Το πρωί την πήρε και ξεκίνησε για το πρόγραμμά του πρώτα από την γειτονιά του. Μόλις είδε ότι είχανε συγκεντρωθεί αρκετοί άνθρωποι

άρχισε να χτυπά το ντέφι και να τραγουδά για να σηκωθεί η αρκούδα να χορέψει. Όμως αυτή έμενε ακίνητη παρά που την χτυπούσε με μια βέργα. Τότε ο βοηθός του είπε: Αφεντικό, μήπως χθες το βράδυ δεν της έβαλες τροφή να φάει; Αυτή πεινάει γι' αυτό δεν έχει αντοχή να σταθεί

-4-

στα δυο πόδια να χορεύει. Τότε θυμήθηκε ότι ξέχασε να της βάλει τροφή και την πήρε και έφυγε.

Αυτή η περίπτωση που είχε γίνει την παλιά εποχή ήτανε η αιτία να λένε όλοι: «το νηστικό αρκούδι δεν χορεύει» όταν θα είναι νηστικό και στη συνέχεια έγινε παροιμία. Το νόημά της μετά μεταφέρθηκε και στον άνθρωπο που όταν ήτανε νηστικός συνήθως από την τεμπελιά του δεν είχε δυνάμεις να εργαστεί για να αντιμετωπίσει την φτώχεια που επικρατούσε και την άλλη ημέρα το αφεντικό δεν τον δεχότανε να εργαστεί.

Αργότερα όταν είδανε ότι αυτή η εργασία εξοικονομεί πολλά χρήματα φέρανε περισσότερες αρκούδες στην πόλη μας αλλά μετά από λίγο καιρό μειωθήκανε οι εισπράξεις και φύγανε με προορισμό από εκεί που ήρθανε. Όμως έμεινε να λέγεται από όλους «το νηστικό αρκούδι δεν χορεύει» και εννοούσανε για όσους δεν εργαζότανε για να έχουν τα αναγκαία για την διαβίωση της οικογένειάς τους.

Σήμερα δυστυχώς κανείς δεν αναφέρεται αλλά και ούτε την γνωρίζουν αυτήν την παροιμία που έπρεπε να διδάσκεται στα σχολεία όπως και πολλές άλλες λόγω του ότι τα οφέλη που προσφέρουν στον άνθρωπο είναι πολλά. Εδικά τώρα είναι ανάγκη να λέγεται και να εκτελείται για να μην αναγκάζεται να εξοικονομεί χρήματα με άλλους μη νόμιμους τρόπους που μετά η κατάληξη θα είναι να βρεθεί αντιμέτωπος με την δικαιοσύνη..__